

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun lâyihası ve Millî Savunma ve Adalet komisyonları raporları (1/612)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı: 71-2601, 6/1699

29 . V . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair Millî Savunma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 30 . IV . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihasıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 numaralı Kanun 1938 yılında tedvin edilmişse de Teşkilâtı Esasiye Kanununun 51. maddesine göre idari dâvalara bakmak ve idari ihtilâfları halletmek esas itibarıyla Devlet Şûrasına tevdi olundundan askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların da Devlet Şûrasında bakılmasını temin etmek gayesiyle ilişik lâyiha hazırlanmıştır.

Lâyihanın birinci maddesi 3410 numaralı Kanunun lâğvedildiğini belirtmektedir.

Geçici bir ve ikinci maddelerle dâva dosyalarının Devlet Şûrasına intikali ve dâvaların Devlet Şûrasınca rüyet ve neticelendirilmesi sağlanacaktır.

Kanunun iki ve üçüncü maddeleri yürürlüğe ait hükümlerdir.

Millî Savunma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. 1/612

Karar No. 27

2. VII. 1953

Yüksek Reisliğe

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun tadilatıyla birlikte yürürlükten kaldırılmasına dair Millî Savunma Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası komisyonumuza havale buyurulmuş olmakla mezkûr vekâlet mümessilleri huzuriyle tetkik edildi.

Teşkilâtı Esasiye Kanununun 51 nci maddesine göre idari dâvalara bakmak ve idari ihtilâfları halletmek Devlet Şûrasının salâhiyetine bırakılmış olduğuna göre Teşkilâtı Esasiye Kanununa mugayir görülen mezkûr kanunun kaldırılmasına ve halen Askerî Temyiz Mahkemesinde bulunan dâva dosyalarının Devlet Şûrasına tevdiine dair olan kanun lâyihası komisyonumuzca oy birliği ile kabul ve ancak geçici ikinci maddede yazılı olan (zaman aşımı) kelimeleri (mehil) suretiyle tadil ve tashih

edilmiştir.

Havalesi gereğince Adalet Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Millî Savunma Komis-

yonu Reisi

Bolu

F. Belen

Kâtip

Muğla

N. Poyrazoğlu

Erzurum

F. Çobanoğlu

Kastamonu

G. Deniz

Muğla

N. Özsan

Tokad

F. Çubuk

Erzurum

M. Zeren

Kayseri

İ. Berkok

Niğde

H. N. Yurdakul

Sözcü

Kastamonu

R. Taşkın

Denizli

E. Şahin

İnzada bulunamadı

Kars

H. Tuğaç

Kocaeli

S. Önhon

Rize

K. Balta

Van

İ. Akın

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/612
Karar No. 51

10 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun tadilleriyle birlikte yürürlükten kaldırılmasına dair kanun lâyihası komisyonumuza havale edilmiş olmakla Millî Savunma Vekâletinin mümessilleri de hazır olduğu halde görüşüldü.

Evvelce bütün diğer idari dâvalarda olduğu gibi askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların da Devlet Şûrasında görüşülmesi hükmü mevcut olmasına rağmen askerlerin tâbi olduğu hususiyetler göz önüne alınarak Millî Savunma Vekâletinde daire rüesalarından müteşekkil bir encümen vücuda getirilerek bu idari dâvaların mezkûr encümende görüşülmesi kabul edilmiş idi.

Ancak, bu dâvalardan mütevellit müddaaleyh olan vekâletin rüesalarından encümenin teşekkül etmesi karşısında bitaraf çıkmasına imkân olmayan kararlarından dolayı Büyük Millet Meclisine müracaat adedinin günden güne artması karşısında Devlet Şûrası Kanunu örnek alınarak bu dâvaları Askerî Temyiz Mahkemesinde görmek üzere 3410 sayılı bir Usul Kanunu çıkarılmış idi.

Bu hüküm de Teşkilâtı Esasiye Kanununun 51 nci maddesine göre idari dâvalara bakmak ve idari ihtilâfları halletmek salâhiyeti tamamiyle Devlet Şûrasına bırakılmış olması karşısında

3410 sayılı Kanunun Teşkilâtı Esasiye Kanununun 51 nci maddesine aykırı düştüğü müşahede edilmiş ve bu esbabı mucibe ile hazırlanan ve mucip sebepleri komisyonumuzca da kabul edilmiş olan kanunun maddeleri üzerinde bâzı kelime değişiklikleri yapılmıştır.

İşbu lâyihanın yeğlik ve ivedilikle görüşülmesinin Umumi Heyetin yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Başkan		Sözcü
İzmir		Manisa
H. Özyörük		Ş. Ergin
Amasya	Ankara	Aydın
İ. Olgaç	O. T. İttekin	C. Ülkü
Çanakkale	Çankırı	Çoruh
N. Kirişcioğlu	C. Boynuk	M. Güney
Edirne	Erzurum	Gaziantep
M. Enginün	E. Karan	G. Kınoğlu
İçel	İstanbul	İstanbul
Ş. Tol	F. H. Demirelli	A. Moshos
Kayseri	Konya	Konya
Y. Z. Turgut	H. Aydınar	M. Obuz
Kütahya		Siird
S. S. Nasuhoğlu		Ş. Türkoğan
Sivas		Tokad
Ş. Ecevit		H. Ökeren

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 30 Mayıs 1938 tarihli ve 3410 numaralı Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki Kanun ve tadilleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kanunun neşri tarihinde Askerî Temyiz Mahkemesinde bulunan idari dâvaları Devlet Şûrası Reisliğine devir ve tevdi olunur. Ve bu dâvalar Devlet Şûrası Kanununa göre tetkik ve intaç edilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 3410 numaralı Kanunun yürürlüğü sırasında yapılmış olan idari fiil ve kararlardan doğacak dâvalarla, Devlet Şûrası Riyasetine geçici birinci madde gereğince devredilecek dâvaların rüyetinde zaman aşımı bakımından 3546 numaralı Devlet Şûrası Kanunundaki hükümler uygulanır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	F. Çelikbaş
Devlet Vekili	Adalet Vekili
C. Yardımcı	O. Ş. Çiçekdağ
Millî Savunma Vekili	İçişleri Vekili
S. Kurtbek	E. Menderes
Dışişleri Vekili	Maliye Vekili
F. Köprülü	H. Polatkan
Millî Eğitim Vekili	Bayındırlık Vekili
B. S. Burçak	K. Zeytinoğlu
İcra. ve Ticaret Vekili	Sa. ve So. Y. Vekili
E. Gürelli	Dr. E. H. Üstündağ
G. ve Tekel Vekili	Tarım Vekili
E. Kalafet	N. Okmen
Ulaştırma Vekili	Çalışma Vekili
Y. Üresin	H. Erkmen
İşletmeler Vekili	
S. Yırcalı	

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerlerin zat işlerine taallük eden dâvaların tetkik ve muhakeme usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin geçici 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 3410 sayılı Kanunun yürürlüğü sırasında yapılmış olan idari, fiil ve kararlardan doğacak dâvalarla, Devlet Şûrası Riyasetine geçici birinci madde gereğince devredilecek dâvaların rüyetinde mehil bakımından 3546 sayılı Devlet Şûrası Kanunundaki hükümler uygulanır.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerlerin Zat İşlerine Taallük Eden Dâvaların Tetkik ve Muhakeme Usulü hakkındaki 3410 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasına dair Kanun

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — 3410 numaralı Kanunun meriyeti sırasında yapılmış olan idari fiil ve kararlardan doğacak dâvalarla, Devlet Şûrası Riyasetine geçici birinci madde gereğince devredilecek dâvaların rüyetinde müddet bakımından 3546 numaralı Devlet Şûrası Kanunundaki hükümler tatbik olunur.

MADDE 2. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.